

1683 sayılı Askerî ve mülki Tekaüt kanunundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim maaşlarıyla vatanî hizmet tertibinden maaş alanlara yapılacak zam hakkında kanun lâyihası ve Muvvakkat encümen mazbatası (1/126)

T. C.

Başvekkâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2215

5 . VII . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine.

1683 sayılı askerî ve mülki Tekaüt kanunundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim maaşlarıyla vatanî hizmet tertibinden maaş alanlara yapılacak zam hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 3 . VII : 1943 tarihinde yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler

1683 sayılı kanunun mer'iyetinden evvelki hükümlere göre tekaüt ve yetim maaşı bağlanmış olan vatandaşlara bugünün şartlarına göre mâkul bir yardım yapılması Hükümetçe kararlaştırıldığı ve buna ait lâyihanın pek yakında Yüksek Meclise takdim olunacağı 1943 yılı bütçesinin müzakeresi sırasında arzedilmişti. Bu maksatla hazırlanan kanun lâyihası ilişik olarak takdim olunmuştur.

Bu lâyiha ile 1683 sayılı kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan askerî ve mülki tekaüt ve yetim maaşlarının asıllarıyla, fevkalâde tahsisat ve yüzde zamları tutarına yeniden % 40 nispetinde; vatanî hizmet tertibinden verilmekte olan maaşlara da % 100 nispetinde bir zam yapılması teklif olunmaktadır.

Bu nevi maaşlara 1683 ve 3835 sayılı kanunlarla 1930 ve 1940 yıllarında % 10 ve % 25 nispetinde yapılmış olan zamlar bu tekaüt maaşlarını, aynı miktardaki memuriyet maaşları üzerinden yeni tekaüt kanuna göre bağlanan maaşların seviyesine iblâğ etmiş ve hattâ bazılarında bu seviyenin bile bir mikdar fevkine çıkarmıştır.

Bir memurun tekaüt olarak ayrıldığı rütbe veya memuriyete mahsus kadro maaşının tekaüdlüğünden sonra artırılmış olması o memurun Devletten almamış olduğu bir rütbe veya memuriyet maaşı üzerinden tekaüdlük maaşı istemek için kendisine bir hak bahsedemeyeceği cihetle bu maaşlara yapılan % 40 nispetindeki zammın; dünya harbinin tahmil ettiği geçim zorluklarını bütçe imkânları nispetinde karşılamak maksadiyle eski emekli ve yetimlere yapılan içtimai yardımdan başka bir mahiyet arzetmediği aşikârdır.

Mâlûl subay ve askerî memurlara gelince: Bunların terfih zamlarına 3255 sayılı kanunla bir misil zam yapıldığından mühim bir kısmı aynı rütbeli ve aynı hizmetli yeni mâlûl emsalleri derecesine çıkarılmış ve yapılan bu zamma rağmen bu hadde varamamış olan diğer bir kısım mâlûlleri de yeni emsalleri derecesinde terfih etmek maksadile diğer bir lâyiha hazırlanarak Yüksek Meclise sunulmuştur.

Muvakkat encümen masbatası

T. B. M. M.

Muvakkat-encümen

Esas No. 1/126

Kurur No. 3

9 . VII . 1943

Yüksek Reisliğe

1688 sayılı askeri ve mülki tekaüt kanunun-
dan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan te-
kaüt ve yetim maaşlarıyla vatani hizmet tertibi-
binden maaş alanlara zam yapılması hakkında
Maliye vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri
Heyetince Yüksek Meclise sunulan kanun lâyi-
hası, ilişkîlikleriyle birlikte teşkil olunan en-
cümene havale buyurulmakla Maliye vekili
hazır olduğu halde müzakere edildi.

Lâyiha, sözü geçen maaş sahiplerine bu gün-
kü iktisadi şartlar ve mali imkânlar nazara alınarak
münasip bir zam yapmağı istihdaf ettiğinden
encümenimizce de esas itibariyle kabule
şayan görülmüştür.

Hükümetin teklifi eski müteakit ve yetim-
lere mütesaviyen % 40, vatani hizmet tertibin-
den maaş alanlara da % 100 zam yapılmasını
derpis etmektedir.

Müsavat esasının muhafazası encümence ek-
seriyetle tasvip edilmiş şu kadar ki, vatani hiz-
met tertibinden az maaş alanların maaşlarının

aşgari olarak 30 liraya iblağı uygun görülmüş-
tür.

Lâyiha metninde tertip, tahrir ve vuzuh ba-
kımından bazı değişiklikler yapılmakla iktifa-
olumunştur. 4178 sayılı kanun hükmünün bu
lâyiha ile derpis edilen zammı da şümülü tabii
addedildiğinden ayrıca hüküm konulmasına lüz-
um görülmemiştir.

Müstacelen müzakeresi dileğiyle Umumî he-
yetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reis-
liğe sunuldu.

Muvakkat En. Ra.	M. M.	Kâtip
Diyarbakır	Rize	Ankara
Gl. K. Sevüktekin	T. B. Balta	M. Aksoley
Aydın	Bitlis	Erzincan
E. Alpman	B. Osma	Ş. Sökmensüer
Giresun	Muğla	Tekirdağ
A. Sayar	S. Güney	R. Apak
Tokad	Trabzon	Urfa
C. Kovalı	M. S. Anamur	E. Tekeli
Yozgad		
S. İçöa		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1683 sayılı Askerî ve mülki Tekâüt kanunundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim maaşlarıyla vatânî hizmet tertibinden maaş alanlara yapılacak zam hakkında kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — 1683 sayılı askerî ve mülki Tekâüt kanununun mer'iyetinden evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim aylıklarının fevkalâde tahsisatı; 1683 ve 3835 sayılı kanunlarla yapılan yüzde on ve yüzde yirmi beş zamları ile birlikte hâlen balığ olduğu miktara yüzde kırk nispetinde zam icra edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Vatânî hizmet mukabili bağlanmış olan aylıkların fevkalâde tahsisatı ve % 25 zamlarla birlikte tutarlarına bir misil zammolunmuştur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — 1683 sayılı kanundan evvelki hükümlere göre maaş almakta iken mezkûr kanunun neşrinden sonra vefat eden müteakillerin hâlen maaş almakta bulunan yetimlerine de yüzde kırk zam yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Hatay Hükümetinden devredilen tekaüt ve yetim maaşları; 551 sayılı kanundan istifade eden müteakiller; 3255 sayılı kanun hükmünden müstefit bulunan yetimler, 1683 sayılı kanunun 7 nci maddesi mucibince verilen hizmeti ahire zamları bu kanun hükmüne tabi değildir.

1452 ve 1453 sayılı kanunlarla tesbit olunan

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

1683 sayılı kanunun mer'iyetinden evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim aylıklarıyla vatânî hizmet maaşlarına zam yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — A) 1683 sayılı askerî ve mülki Tekâüt kanununun mer'iyetinden evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim aylıklarının fevkalâde tahsisatı ve 1683 ve 3835 sayılı kanunlarla yapılan % 10 ve % 25 zamlarıyla birlikte bu günkü tutarına;

B) 1683 sayılı kanundan evvelki hükümlere göre maaş almakta iken mezkûr kanunun neşrinden sonra vefat eden müteakillerin yetimlerine verilmekte olan aylıkların 3835 sayılı kanunla yapılan zamları ile birlikte yine bu günkü baliğine;

% 40 zam icra edilmiştir.

Şu kadar ki, 1452 ve 1453 sayılı kanunlarla tesbit olunan asli maaşları üzerinden bu kanunların mer'iyetinden sonra 1683 sayılı kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt maaşlarının fevkalâde tahsisat, % 10, % 25 ve yukarıda yazılı % 40 zamlarıyla birlikte tutarı aynı maaş ve aynı hizmet senesi için şimdiki hükümlere göre bağlanması icabeden tekaüt maaşları miktarını geçemez.

MADDE 2. — Hatay Hükümetinden devredilen tekaüt ve yetim maaşları; 551 sayılı kanundan istifade eden tekaüt ve 3255 sayılı kanundan faydalanan yetim aylıkları; 1683 sayılı kanunun 7 nci maddesi gereğince yapılan zamlar birinci madde hükmüne tabi değildir.

MADDE 3. — Vatânî hizmet mukabili bağlanmış olan aylıkların fevkalâde tahsisat ve 3835 sayılı kanunla yapılan % 25 zam ile birlikte bu günkü tutarına bir misil zam yapılmıştır. Ancak bu zamma rağmen aylık miktarı 30 lirayı bulmayanların istihkakları bu miktara yükseltilir.

MADDE 4. — 1683 sayılı kanunun mer'iyetinden evvelki hükümlere göre maaş alan müteakiller ve yetimlerin asli maaşlarıyla fevkalâde tahsisatları; 1683 ve 3835 sayılı kanunlarla verilen % 10 ve % 25 zamları ve bu kanunla yapılan % 40 zamlar bir kaleme birleştirilmek suretiyle tekaüt veya yetim maaşı namı altında verilir.

Hü.

Muvakkat E.

asli maaşlar üzerinden 1683 sayılı kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim maaşları tahsisat, yüzde on, yirmi beş, yüzde kırk, zamlarıyla birlikte aynı maaş ve aynı hizmet senesi için mer'î hükümlere göre bağlanması icabeden tekaüt ve yetim maaşları miktarını geçemez.

BEŞİNCİ MADDE — Eski hükümlere göre maaş alan mütekait ve yetimlerin asli maaşlarıyla fevkalâde tahsisatları; 1683 ve 3835 sayılı kanunlarla verilen yüzde on ve yüzde yirmi beş zamları ve bu kanunla yapılan yüzde kırk zamları bir kalemde birleştirilmek suretiyle tekaüt veya yetim maaşı namı altında mevcut hükümlere göre verilir.

Eski hükümlere göre maaş alan mütekaitlerin 3656 sayılı kanunun 24 ncü maddesinin ikinci fıkrasında yazılı daire ve müesseselerden tahsisat veya ücret almaları halinde bu vaziyetleri devam ettikçe yukarıki fıkra mucibince birleştirilmiş olan tekaüt maaşları nısıf olarak tesviye olunur.

ALTINCI MADDE — Bu kanun 1 eylül 1943 tarihinden muteberdir.

YEDİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu		A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
H. Uran	N. Menemenciöglü	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		

MADDE 5. — 1683 sayılı kanunun mer'iyetinden evvelki hükümlere göre maaş alan mütekaitlerin 3656 sayılı kanunun 24 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında yazılı daire ve müesseselerden tahsisat veya ücret almaları halinde bu vaziyetleri devam ettiği müddetçe yukarıki 4 ncü madde mucibince birleştirilmiş olan tekaüt maaşlarının yarısı ödenir. 4222 sayılı kanunun 21 nci maddesi hükmü mahfuzdur.

MADDE 6. — Bu kanun 1 eylül 1943 tarihinden mer'idir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.